

Yard?m Etme Y?nelimi ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yard?m Etme Y?nelimi ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32883>

Özet

Yardı?m Etme Yönelimi Ölçe?i, bireylerin ba?kalar?na yardı?m etme konusundaki içsel ve istikrarlı e?ilimlerini ölçmek amacıyla geli?tirilmiş bir psikolojik araçtır. Ölçe?in Türkiye'deki kullanımı ve **uyarlaması**, E. Duru tarafından 2002 yılında tamamlanan doktora tezinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, özellikle **ö?retmen adaylarında yardı?m etme davranışları**, empati ve düşünme stilleri arasındaki karmaşık ilişkileri incelemek üzere tasarlanmıştır. Ölçek, kişinin durumsal faktörlerden bağımsız olarak sergilediği yardı?m etme e?ilimini (prososyal yönelimi) de?erlendirmede kritik bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yardı?m etme yönelimi, prososyal davranış, empati, ki?i-durum yaklaşımı, ölçek uyarlaması, ö?retmen adayları.

Yazarlar

E. Duru (Uyarlayan).

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin yardı?m etme davranışlarına yönelik genel e?ilimlerini ve motivasyonlarını sistematik bir şekilde ölçmektir. Duru'nun çalışması bağlamında, ölçek **ö?retmen adaylarının** yardı?m etme yönelimlerini belirleyerek, bu yönelimin empati düzeyleri ve bilişsel düşünme stilleri gibi diğer **psikososyal de?işkenler** ile ilişkisini ortaya koymayı hedeflemiştir.

Bu araç, bireyin yardı?m etme durumlarına nasıl tepki vereceğini öngören ve bu davranışın ardındaki kişilik özelliklerini anlamaya yardımcı olan güçlü bir gösterge sağlamaktadır.

Yapı

Yardı?m Etme Yönelimi Ölçe?i, temel olarak **prososyal e?ilim** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin ba?kalar?na fayda sağlama veya onların sıkıntılarına giderme amacıyla gönüllü olarak gösterdiği davranışsal yatkınlıkları içerir.

Ölçek, yardı?m etme davranışlarının yalnızca durumsal bir tepki değil, aynı zamanda bireyin karakterinde kök salmış istikrarlı bir **dispozisyonel özellik** olduğunu varsayan ki?i-durum yaklaşımı çerçevesinde ele alınmıştır. Bu, yüksek yardı?m etme yönelimine sahip bireylerin, farklı sosyal bağlamlarda dahi tutarlı bir şekilde yardı?m etme eylemlerine girişimlerinin

daha yüksek oldu?u anlam?na gelir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkiye uyarlamasına dair spesifik geçerlik de?erleri (içerik, ölçüt veya yapı geçerli?i katsayılar?) kaynak özetinde belirtilmemiştir. Ancak akademik standartlar gere?i, uyarlama sürecinde ölçeğin orijinal yapı?y? Türkçe kültür ve dil bağlamında do?ru bir şekilde temsil etti?ini do?rulamak için çe?itli **geçerlik** çal??malar? yapılmamas? beklenir.

Tipik olarak, yapı geçerli?ini desteklemek amacıyla Yardıma Etme Yönelimi Ölçeği puanları'nın, kuramsal olarak ilikili olması beklenen empati, sosyal sorumluluk veya ahlaki muhakeme gibi di?er ölçeklerle korelasyonlar? incelenmemiştir.

Güvenirlik

Uyarlama çal??ması'nın kaynak özetinde güvenilirlik katsayılarına (iç tutarlılık veya test-tekrar test) dair somut bir veri sunulmamıştır. Bir psikometrik araç olarak, Yardıma Etme Yönelimi Ölçeği'nin tutarlı ölçümler sağlaması esastır.

Standart uyarlama prosedürleri, ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek için **Cronbach Alfa** katsayısı'nın hesaplanması ve zaman içindeki istikrarını de?erlendirmek için test-tekrar test **güvenirli?i** çal??maları'nın yapılması gerektiği. Yüksek güvenilirlik katsayıları (genellikle 0.70 ve üzeri), ölçek maddelerinin aynı yapı?y? tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü gösterir.

Faktör Analizi

Uyarlama ölçeklerinde, orijinal ölçeğin faktör yapı'sının hedef kültürde korunup korunmadığını incelemek amacıyla faktör analizi yapılması zorunludur. Duru'nun tezinde, Yardıma Etme Yönelimi Ölçeği'nin temel bile?enlerini ve boyutlulu?unu belirlemek için **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılmaktadır.

Bu analiz, ölçek maddelerinin tek bir genel yardıma etme yönelimi faktörüne mi yüklendi?ini, yoksa farklı alt boyutlara (örneğin, duygusal yardım, araçsal yardım) mi ayrıldığını tespit etmeye yardımcı olur. Faktör yapı'sının do?rulanması, ölçeğin **yapısal geçerli?i** için kritik öneme sahiptir.

Araç Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi olmamakla birlikte, psikolojik yönelim ölçeklerinde

yaygın olarak kullanılan Likert tipi derecelendirme formatının (örneğin, 5'li veya 7'li) kullanıldığını varsayılmaktadır.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Öğretmen Adayları (Teacher Candidates)

Age Group: Üniversite öğrencisi yaşı grubu (Genellikle 18-25 yaş arası)

Population Details: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören öğretmen adayları örneklem olarak kullanılmıştır.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Prososyal eğilim, disposisyonel özellik, yapı geçerliliği, iç tutarlılık, faktör yapısı, ki-i-durum etkileşimi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Doktora tezinin yapıldığı kurum: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, E. Duru'nun doktora tezi kapsamında 2002 yılında uyarlanmış ve kullanılmıştır. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için genellikle Dokuz Eylül Üniversitesi veya yazarın izni gerekmektedir. Ticari kullanım ücreti hakkında bilgi mevcut değildir.

Kaynaklar

Duru, E. (2002). *Öğretmen adaylarında ki-i-durum yaklaşımına bağlamında yardıma etme davranışları, empati ve düşünme stilleri ilişkisi ve bu değişkenlerin bazı psikososyal değişkenler açısından incelenmesi* (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Tezin orijinal bağlantısı ve detayları şu adresten incelenebilir: tez.yok.gov.tr

?l?e?in orijinal PDF dosyas?na dair bir ba?lant? kaynak i?erikte bulunmamaktad?r.

Yard?m Etme Y?nelimi ?l?e?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

?l?e?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak i?erikte mevcut de?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM